

HÄTÄENSIAPUTAITOJEN ARVIOINTI JA TESTAUS

Suomen Punaisen Ristin arviointilomakkeet on tarkoitettu ensiavun ja terveystiedon kouluttajien sekä ensiapuryhmäläisten avuksi hätäensiaputaitojen ja -toimintaprotokollien testaamisessa. Muilla ryhmillä näitä lomakkeita voi hyödyntää ensiapuopetuksessa sekä hätäensiaputaitojen itse- tai vertaisarvioinnissa.

Testauksen tavoitteena on

- mitata kouluttajan / ensiapuryhmäläisen ensiaputaitojen tasoa
- antaa testattaville palautetta yhdenmukaisin perustein
- korostaa hätäensiavun toimintaprotokollaa
- yhtenäistää ensiapuopetusta.

Itse- ja vertaisarvioinnin tavoitteena on

- hätäensiapuraidoista palautteen antaminen ja saaminen
- tukea oppimista
- olla apuna ensiavun kertauskoulutuksessa
- antaa oppijalle ja kouluttajille tietoa opetetun aiheen oppimisesta.

Ensiapukoulutuksen tulosten mittaamiseksi ja koulutuksen kehittämiseksi on tärkeää, että ensiaputaitoja voidaan arvioida luotettavasti.

Ensiaputaitojen arvioinnin tulee olla mahdollisimman objektiivista ja standardoitua. Tarkkailijan on arvioinnin yhteydessä aina otettava huomioon, olisiko autettava saanut oikean avun tositilanteessa auttajan tekemillä toimenpiteillä. Tarkkailijalle on tehty arvioinnin tueksi kirjallinen toimintamalli.

1. PAINELU-PUHALLUSELVYTYKSEN/AIKUINEN

Auttaja	Auttajan toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Selvittää, onko henkilö herätettävissä. - Puhuttelee äänekkäästi ja ravistelee.		
2. Soittaa lisäapua hätänumerosta 112. - Soittaa itse ja laittaa puhelimen kaiutintoiminnolle tai pyytää toista henkilöä soittamaan.		
3. Avaa hengitystiet. - Päättää ojentamalla ja leukaa nostamalla.		
4. Tarkistaa, onko hengitys normaalia. - Tunnustelee poskella tuntuuko ilman virtaus. - Katsoo nouseeko rintakehä. - Kuuntelee hengityksen ääntä.		
5. Aloittaa paineluvyötyksen. - Löytää oikean painelupaikan. - Varmistaa käsien paineluasennon.		
6. Painelee 30 kertaa rintakehän keskeltä - Painelee mäntämaisella liikkeellä. - Painelee syketaajuudella vähintään 100 krt ei yli 120 krt / min. - Painelee syvyydellä 5-6 cm. - Laskee painelujen määrän ääneen.		
7. Avaa hengitystiet. - Päättää ojentamalla ja leukaa nostamalla.		
8. Puhalttaa 2 kertaa ilmaa keuhkoihin. - Sulkee sieraimet etusormella ja peukalolla. - Asettaa oman suunsa tiiviisti henkilön suulle. - Puhalttaa rauhallisesti. - Seuraa rintakehän liikettä. - Puhallussarja saa kestää 5 sekuntia.		
9. Jatkaa painelu-puhalluselvitystä rytmillä 30 painelua, 2 puhallusta, kunnes vastuu siirtyy ammattihenkilölle, hengitys palautuu tai auttaja ei enää jaksaa. - Jatkaa elvytystä oikealla rytmillä ilman taukoja. - Jatkaa elvytystä oikealla painelu- puhallustekniikalla.		

Toimijan nimi _____

Tarkkailijan nimi _____

1. PAINELU-PUHALLUSELVYTYS/AIKUINEN

Tarkkailulomakkeen yhdeksän kohtaa noudattavat Suomen Punaisen Ristin julkaisemia elvytysohjeita. Kun arvioit toimijan (auttajan) ensiaputaitoja, numeroi hänen tekemänsä toimenpiteet ruudukkoon siinä järjestyksessä, kun hän ne suorittaa. Jos toimintajärjestys on oikea, ovat ruudukkoon merkityt numerot samat kuin arviointilomakkeessa. Kohtaan - muita huomioita - voit kirjoittaa lisäohjeita toimijalle.

TOIMINTAMALLI**Auttaja**

1. Selvittää, onko autettava henkilö herätettävissä: Puhuttelee äänekkäästi ja ravistelee hartioista. Henkilö ei vastaa, eikä reagoi.
2. Soittaa hätänumeroon 112 ja laittaa puhelimen kaiutintoiminnolle tai pyytää toista henkilöä esim. tarkkailijaa tekemään sen.
3. Avaa hengitystiet: Kohottaa toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin ja ojentaa henkilön pään toisella kädellä otsaa painaen.
4. Tarkistaa hengittääkö henkilö normaalisti: Tunnustelee ilmavirtaa poskella, katsoo nouseeko rintakehä ja kuuntelee hengityksen ääntä. Käyttää enintään 10 sekuntia aikaa hengityksen tarkistamiseen. Henkilö ei hengitä normaalisti.
5. Paljastaa henkilön rintakehän ja löytää oikean painelupaikan rintalastan keskeltä: Asettaa kämmen tyven painelupaikkaan ja toisen käden siihen toisen päälle.
6. Painaa rintalastaa käsivarret suorina kohtisuoraan alaspäin 30 kertaa, painelutiheydellä vähintään 100 kertaa ei yli 120 krt minuutissa ja laskee painelujen määrän ääneen. Paineluliike on mäntämäinen, jolloin paineluvaihe on yhtä pitkä kuin kohoamisvaihe. Rintakehä painuu 5-6 cm alaspäin.
7. Avaa hengitystiet: Kohottaa toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin ja ojentaa henkilön päätä toisella kädellä otsaa painaen.
8. Sulkee sieraimet etusormella ja peukalolla. Asettaa oman suunsa tiiviisti henkilön suulle ja puhalttaa 2 kertaa kevyesti ilmaa keuhkoihin. Kahden puhalluksen sarja kestää enintään 5 sekuntia.
9. Jatkaa painelu-puhalluselvytystä tauotta rytmillä 30 painelua, 2 puhallusta, kunnes vastuu siirtyy ammattihenkilölle, hengitys palautuu tai auttaja ei enää jaksa elvyttää.

ETK:LLA JA ENSIAPURYHMÄLÄISELLÄ SUORITUS ON HYVÄKSYTTY, KUN KAIKKI KOHDAT OVAT OIKEIN.

Arvioinnin kriittiset kohdat muilla ryhmillä

Auttaja tunnistaa hätätilanteen.

Auttaja osaa

- soittaa lisäapua hätänumerosta 112.
- avata hengitystiet ennen kuin tarkistaa hengityksen.
- oikean painelutekniikan.
- oikean puhallustekniikan

2. PAINELU-PUHALLUSELVYTYYS / hukuksissa ollut heräämätön aikuinen

Tilanne: Henkilö on hukuksissa 1,5 m päässä rannasta, 40 cm:n syvyydessä.
Hukkunut ei reagoi käsittelyyn.

Auttaja	Auttajan toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Kun hukkunut on saatu pois vedestä. - Aseta autettava kovalle alustalle selälleen.		
2. Soittaa lisäapua hätänumerosta 112. - Soittaa itse ja laittaa puhelimen kaiutintoiminnolle tai pyytää toista henkilöä soittamaan.		
3. Avaa hengitystiet. - Päätä ojentamalla ja leukaa nostamalla.		
4. Tarkistaa, onko hengitys normaalia. - Tunnustelee poskella tuntuuko ilman virtaus. - Katsoo nouseeko rintakehä. - Kuuntelee hengityksen ääntä.		
5. Puhalttaa 5 kertaa - Sulkee sieraimet etusormella ja peukalolla. - Asettaa oman suunsa tiiviisti henkilön suulle. - Puhalttaa rauhallisesti. - Seuraa rintakehän liikettä.		
6. Aloittaa paineluelvytyksen. - Löytää oikean painelupaikan. - Varmistaa käsien paineluasennon.		
7. Painelee 30 kertaa rintalastan keskeltä. - Painelee mäntämaisella liikkeellä. - Painelee syketaajuudella vähintään 100 krt ei yli 120 krt / min. - Painelee syvyydellä 5-6 cm, laskee painelujen määrän ääneen.		
8. Avaa hengitystiet. - Päätä ojentamalla ja leukaa nostamalla.		
9. Puhalttaa 2 kertaa ilmaa keuhkoihin. - Sulkee sieraimet etusormella ja peukalolla. - Asettaa oman suunsa tiiviisti henkilön suulle. - Puhalttaa rauhallisesti ja seuraa rintakehän liikettä. - Puhallussarja saa kestää 5 sekuntia.		
10. Jatkaa painelu-puhalluselvytystä rytmillä 30 painelua, 2 puhallusta, kunnes vastuu siirtyy ammattihenkilölle, hengitys palautuu tai ei enää jaksu. - Jatkaa elvytystä oikealla rytmillä ilman taukoja. - Jatkaa elvytystä oikealla painelu- puhallustekniikalla.		

Toimijan nimi _____

Tarkkailijan nimi _____

2. PAINELU-PUHALLUSELVYTYS/hukkunut

Tarkkailulomakkeen kymmenen kohtaa noudattavat Suomen Punaisen Ristin julkaisemia elvytysohjeita. Kun arvioit toimijan (auttajan) ensiaputaitoja, numeroi hänen tekemänsä toimenpiteet ruudukkoon siinä järjestyksessä, kun hän ne suorittaa. Jos toimintajärjestys on oikea, ovat ruudukkoon merkityt numerot samat kuin arviointilomakkeessa. Kohtaan - muita huomioita - voit kirjoittaa lisäohjeita toimijalle.

TOIMINTAMALLI

Auttaja

1. Kun hukkunut on saatu pois vedestä, siirtää hänet kovalle alustalle selälleen.
2. Soittaa hätänumeroon 112 ja laittaa puhelimen kaiutintoiminnolle tai pyytää toista henkilöä esim. tarkkailijaa tekemään sen.
3. Avaa hengitystiet: Kohottaa toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin ja ojentaa henkilön pään toisella kädellä otsaa painaen.
4. Tarkistaa hengittääkö henkilö normaalisti: Tunnustelee ilmavirtaa poskella, katsoo nouseeko rintakehä ja kuuntelee hengityksen ääntä. Käyttää enintään 10 sekuntia aikaa hengityksen tarkistamiseen. Henkilö ei hengitä normaalisti.
5. Sulkee sieraimet etusormella ja peukalolla. Asettaa oman suunsa tiiviisti henkilön suulle ja puhalttaa 5 kertaa kevyesti ilmaa keuhkoihin.
6. Paljastaa henkilön rintakehän ja löytää oikean painelupaikan rintalastan keskeltä: Asettaa kämmen tyven painelupaikkaan ja asettaa toisen käden toisen päälle.
7. Painaa rintalastaa käsivarret suorina kohti suoraan alaspäin 30 kertaa, taajuudella vähintään 100 ei kuitenkaan yli 120 kertaa minuutissa ja laskee painelujen määrän ääneen. Paineluliike on mäntämäinen, jolloin paineluvaihe on yhtä pitkä kuin kohoamisvaihe. Painelun syvyys on 5-6 cm.
8. Avaa hengitystiet: Kohottaa toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin ja ojentaa henkilön päätä toisella kädellä otsaa painaen.
9. Sulkee sieraimet etusormella ja peukalolla. Asettaa oman suunsa tiiviisti henkilön suulle ja puhalttaa 2 kertaa kevyesti ilmaa keuhkoihin. Seuraa rintakehän liikettä. kahden puhalluksen sarja kestää enintään 5 sekuntia.
10. Jatkaa painelu- puhalluselvytystä tauotta rytmillä 30 painelua, 2 puhallusta, kunnes vastuu siirtyy ammattihenkilölle, hengitys palautuu tai auttaja ei enää jaksakaan elvyttää.

ETK:LLA JA ENSIAPURYHMÄLÄISELLÄ SUORITUS ON HYVÄKSYTTY, KUN KAIKKI KOHDAT OVAT OIKEIN.

Arvioinnin kriittiset kohdat muilla ryhmillä

Auttaja tunnistaa hätätilanteen.

Auttaja osaa

- auttaa vedestä pelastetun selälleen joustamattomalle alustalle.
- soittaa lisäapua hätänumerosta 112.
- avata hengitystiet ennen kuin tarkistaa hengityksen.
- aloittaa elvytyksen 5:llä alkupuhalluksella.
- oikean painelutekniikan.
- oikean puhallustekniikan.

3. PAINELU-PUHALLUSELVYTYS alle murrosikäinen

Auttaja	Numeroi toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Selvittää, onko lapsi herätettävissä. - Puhuttelee äänekkäästi ja ravistelee varovasti hartioista.		
2. Soittaa lisäapua hätänumerosta 112. - Soittaa itse ja laittaa puhelimen kaiutintoiminnolle tai pyytää toista henkilöä soittamaan.		
3. Avaa hengitystie. - Nostaa leukaa ja ojentaa päätä varovasti.		
4. Tarkistaa, onko hengitys normaalia. - Tunnustelee poskella tuntuuko ilman virtaus. - Katsoo nouseeko rintakehä. - Kuuntelee hengityksen ääntä.		
5. Puhalttaa 5 kertaa ilmaa keuhkoihin. - Pitää hengitystiet auki. - Sulkee sieraimet etusormella ja peukalolla. - Asettaa oman suunsa tiiviisti lapsen suulle tai peittää suullaan suun ja sieraimet. - Puhalttaa rauhallisesti. - Seuraa rintakehän liikettä.		
6. Aloittaa paineluelvytyksen. - Löytää oikean painelupaikan. - Varmistaa käden paineluasennon.		
7. Painaa lapsen rintalastaa yhdellä kädellä / kahdella sormella 30 kertaa. - Painaa mäntämaisellä liikkeellä. - Painelee syketaajuudella vähintään 100 krt ei yli 120 krt/min. - Painaa syvyydellä 1/3 rintakehästä. - Laskee painelujen määrän ääneen.		
8. Avaa hengitystiet ja puhalttaa 2 kertaa. - Nostaa leukaa ja ojentaa päätä varovasti. - Onnistuu puhalluksissa.		
9. Jatkaa painelu-puhalluselvytystä rytmillä 30 painelua, 2 puhallusta, kunnes vastuu siirtyy ammattihenkilölle, hengitys palautuu tai ei enää jaksa.		

Toimijan nimi _____

Tarkkailija nimi _____

3. PAINELU-PUHALLUSELVYTYS alle murrosikäinen

Tarkkailulomakkeen kymmenen kohtaa noudattavat Suomen Punaisen Ristin julkaisemia elvytysohjeita. Kun arvioit toimijan (auttajan) ensiaputaitoja, numeroi hänen tekemänsä toimenpiteet ruudukkoon siinä järjestyksessä, kun hän ne suorittaa. Jos toimintajärjestys on oikea, ovat ruudukkoon merkityt numerot samat kuin arviointi-lomakkeessa. Kohtaan - muita huomioita - voit kirjoittaa lisäohjeita toimijalle.

TOIMINTAMALLI

Auttaja

1. Selvittää, onko lapsi herätettävissä: Puhuttelee äänekkäästi ja ravistelee varovasti hartioista. Alle murrosikäinen lapsi / vauva ei vastaa eikä reagoi.
2. Soittaa hätänumeroon 112 ja laittaa puhelimen kaiutintoiminnolle tai pyytää toista henkilöä esim. tarkkailijaa tekemään sen.
3. Avaa hengitystiet: Kohottaa toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin ja ojentaa lapsen päätä varovasti toisella kädellä otsaa painaen.
4. Tarkistaa hengittääkö lapsi normaalisti: Kuuntelee hengityksen ääntä, katsoo nouseeko rintakehä ja tunnustelee ilmavirtaa poskella. Käyttää enintään 10 sekuntia aikaa hengityksen tarkistamiseen. Lapsi ei hengitä normaalisti.
5. Pitää hengitystiet auki ja sulkee lapsen sieraimet etusormella ja peukalolla. Asettaa oman suunsa tiiviisti lapsen suulle (tai lapsen suun ja sierainten päälle) ja puhalttaa kevyesti 5 kertaa ilmaa keuhkoihin. Puhallus on noin 1 sekunnin mittainen. Seuraa rintakehän nousua ja puhallusten onnistumista.
6. Paljastaa lapsen rintakehän ja löytää oikean painelupaikan rintalastan alaosalta. Asettaa kämmen tyven painelupaikkaan.
7. Painaa yhdellä kädellä / kahdella sormella kohti suoraan alaspäin 30 kertaa. Keskimääräinen painelutiheys on vähintään 100, ei yli 120 kertaa minuutissa. Paineluliike on mäntämäinen ja painelusyvyys on 1/3 rintakehästä.
8. Puhalttaa 2 kertaa ilmaa keuhkoihin: Pitää hengitystiet auki ja sulkee lapsen sieraimet etusormella ja peukalolla. Asettaa oman suunsa tiiviisti lapsen suulle ja puhalttaa kevyesti. Tai peittää omalla suullaan lapsen suun ja sieraimet. Puhallukset ovat noin 1 sekunnin mittaisia. Seuraa rintakehän liikettä.
9. Jatkaa painelu- puhalluselvitystä tauotta rytmillä 30 painelua, 2 puhallusta kunnes vastuu siirtyy ammattihenkilölle, hengitys palautuu tai ei enää jaksu.

ETK:LLA JA ENSIAPURYHMÄLÄISELLÄ SUORITUS ON HYVÄKSYTTY, KUN KAIKKI KOHDAT OVAT OIKEIN.

Arvioinnin kriittiset kohdat muilla ryhmillä.

Auttaja tunnistaa hätätilanteen.

Auttaja osaa

- avata hengitystiet ennen kuin tarkistaa hengityksen.
- puhalttaa kevyesti, mutta onnistuneesti ilmaa keuhkoihin.
- oikean painelutekniikan.
- oikean puhallustekniikan.
- soittaa lisäapua hätänumerosta 112.
- suhteuttaa PPE:n lapsen koon mukaan.

4. TAJUTTOMAN AIKUISEN / ALLE MURROSikäISEN ENSIAPU

LÄHTÖTILANNE; autettavan asento on

A. Selällään makaava, heräämätön hengittävän henkilö

B. Vatsallaan makaava, heräämätön hengittävä henkilö.

C. Istuva heräämätön hengittävä henkilö.

Auttaja	Auttajan toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Selvittää, onko henkilö herätettävissä. - Puhuttelee äänekkäästi ja ravistelee.		
2. Soittaa lisäapua hätänumerosta 112. - Soittaa itse ja laittaa puhelimen kaiutintoiminnolle tai pyytää toista henkilöä (tarkkailijaa) soittamaan. Tarvittaessa siirtää / kääntää henkilön kovalle alustalle selälleen.		
3. Avaa hengitystiet. - Nostaa leukaa ja ojentaa päätä.		
4. Tarkistaa, onko hengitys normaalia. - Pitää hengitystiet auki. o Tunnustelee poskella tuntuuko ilman virtaus. o Katsoo nouseeko rintakehä. o Kuuntelee mahdollisen hengityksen ääntä.		
5. Kääntää henkilön kylkiasentoon.		
6. Varmistaa, että henkilö hengittää normaalisti. - Tunnustelee, että normaali hengitys jatkuu.		
7. Seuraa henkilön hengitystä ja verenkiertoa avun tuloon saakka.		
8. Soittaa uudestaan hätäkeskukseen 112, mikäli autettavan tila muuttuu ja aloittaa oireiden mukaisen ensiavun.		

Toimijan nimi _____

Tarkkailijan nimi _____

4. HERÄÄMÄTTÖMÄN NORMAALISTI HENGITTÄVÄN (TAJUTTOMAN) ENSIAPU

Tarkkailulomakkeen kahdeksan kohtaa noudattavat Suomen Punaisen Ristin julkaisemia ensiapuohjeita, kun autetaan heräämätöntä, hengittävää ihmistä. Kun olet tarkkailijana arvioimassa toimijan (auttajan) ensiaputaitoja, numeroi hänen tekemänsä toimenpiteet ruudukkoon siinä järjestyksessä, kun hän ne suorittaa. Jos suoritus on oikein, ovat ruudukkoon merkityt numerot samat kuin arviointilomakkeessa.

Kohtaan - muita huomioita – voit kirjoittaa lisäohjeita toimijalle.

TOIMINTAMALLI

Auttaja

1. Selvittää, onko henkilö herätettävissä: Puhuttelee äänekkäästi ja ravistelee hartioista. Henkilö ei vastaa eikä reagoi.
2. Soittaa itse hätänumeroon 112 ja laittaa puhelimen kaiutin toiminnolle tai pyytää toista henkilöä esim. tarkkailijaa tekemään sen. Tarvittaessa siirtää/kääntää henkilön selälleen kovalle alustalle.
3. Avaa hengitystiet: Kohottaa toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin ja ojentaa henkilön pään toisella kädellä otsaa painaen.
4. Tarkistaa hengittääkö henkilö normaalisti: Tunnustelee ilmavirtaa poskella, kuuntelee hengityksen ääntä ja katsoo nouseeko rintakehä. Henkilö hengittää normaalisti.
5. Kääntää henkilön kylkiasentoon.
6. Varmistaa hengityksen jatkumisen.
7. Seuraa henkilön hengitystä ja verenkiertoa ammattiavun tulloon saakka.
8. Soittaa uudestaan hätäkeskukseen 112, mikäli autettavan tila muuttuu ja aloittaa oireiden mukaisen ensiavun.

ETK:LLA JA ENSIAPURYHMÄLÄISELLÄ SUORITUS ON HYVÄKSYTTY, KUN KAIKKI KOHDAT OVAT OIKEIN.

Arvioinnin kriittiset kohdat muilla ryhmillä.

Auttaja tunnistaa hätätilanteen.

Auttaja osaa:

- soittaa lisäapua hätänumerosta 112.
- siirtää tarvittaessa henkilön maahan selälleen.
- pitää hengitystiet auki, kun tarkistaa normaalin hengityksen.
- kääntää tajuttoman henkilön kylkiasentoon.
- seurata tajuttoman henkilön normaalia hengitystä.

5. RINTAKIPUOIREISEN ENSIAPU (SEPELVALTIMOTAUTIKOHTAUS)

Auttaja	Auttajan toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Puhuttelee henkilöä, kysyy tarvitaanko apua. - Puhuttelee.		
2. Tekee tilannearvion autettavan tilasta. - Kysyy - vointia, - onko sairauksia ja - käyttääkö jotain lääkitystä? Tunnistaa tilanteen ensiapua tarvitsevaksi.		
3. Auttaa välittömästi autettavan lepoon. - Auttaa autettavan istumaan, tai hänelle muuten hyvään asentoon. - Antaa ASA 250 mg (esim. Aspirin®) pureskeltavaksi, selvitettyään ettei ole allerginen kyseiselle lääkeaineelle		
4. Soittaa hätänumeroon 112 autettavan viereltä - Soittaa itse tai pyytää toista henkilöä (tarkkailijaa) soittamaan. - Toimii hätäkeskuksen ohjeiden mukaisesti.		
5. Antaa ASAN - Selvittää ettei allergiaa valmisteelle - Antaa ASA 250 mg (esim. Aspirin®) pureskeltavaksi		
6. Seuraa autettavan vointia ammattiavun tuloon saakka. - Autettavan tulee olla koko ajan levossa. (Ei saa liikkua ja rasittaa itseään.)		

Toimijan nimi _____

Tarkkailijan nimi _____

5. RINTAKIPUKOHTAUKSEN ENSIAPU

Olet tarkkailijana arvioimassa toimijan (auttajan) ensiaputaitoja, numeroi hänen tekemänsä toimenpiteet ruudukkoon siinä järjestyksessä, kun hän ne suorittaa. Jos suoritus on oikein, ovat ruudukkoon merkityt numerot samat kuin arviointilomakkeessa (järjestys voi olla eri, kunhan kaikki asiat toteutetaan).

Kohtaan - muita huomioita – voit kirjoittaa lisäohjeita toimijalle.

TOIMINTAMALLI

Auttaja

1. Selvittää, mikä autettavaa vaivaa: Puhuttelee autettavaa ja kyselee oireita.
2. Selvittää autettavalta hänen vointiaan. Autettava antaa selkeät sydänperäisen rintakipuoireet, joita auttajan tulee epäillä.
3. Epäilee oireita sydänperäiseksi rintakivuksi ja auttaa autettavan välittömästi lepoon. Mikäli autettava ei hakeudu itse heti lepoon haluamaansa asentoon, niin auttaja ohjaa hänet istumaan. Makuulle laittaminen ei ole ensisijainen asento, eikä näin ollen hyväksyttävä. Mikäli autettava menee itse makuulle ja kokee olonsa siinä hyväksi, niin kohta kolme (3) on ok.
4. Soittaa itse hätänumeroon 112 tai pyytää jotain toista henkilöä sen tekemään. Toimii hätäkeskuksen antamien ohjeiden mukaan.
5. Antaa ASA 250 mg (esim. Aspirin® 500 mg ½ tablettia) pureskeltavaksi, mikäli autettava ei ole valmisteelle allerginen.
6. Seuraa autettavan vointia ammattiavun tuloon saakka. Auttaja ei saa sallia autettavalta mitään fyysisiä ponnisteluja. Esim. jos autettava haluaisi lähteä ambulanssia vastaan ulos, niin auttajan tulee pyrkiä tämä estämään puheella ohjaten.

ETK:LLA JA ENSIAPURYHMÄLÄISELLÄ SUORITUS ON HYVÄKSYTTY, KUN KAIKKI KOHDAT OVAT OIKEIN.

Arvioinnin kriittiset kohdat muilla ryhmillä.

Auttaja tunnistaa hätätilanteen.

Auttaja osaa:

- ohjata autettavan välittömästi lepoon.
- soittaa lisäapua hätänumerosta 112. ASA 250 mg.
- seurata rintakipua valittavan henkilön vointia, ja tehdä tarvittavat toimet tilanteen muuttuessa.

6. HÄTÄILMOITUS

Auttaja	Auttajan toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Soittaa hätänumeroon 112. - Soittaa heti, kun toteaa tai epäilee ammattiavun tarpeellisuuden. - Kaiutinpuhelu esim. ei hereillä oleva tai suuri vuoto		
2. Kertoo hätäkeskuspäivystäjälle lyhyesti, mitä on tapahtunut.		
3. Antaa tarkan osoitteen. - Kertoo, mistä kunnasta soittaa. - Kertoo mahdollisimman tarkan katu- tai tieosoitteen. - Kertoo, onko kysymyksessä omakoti- vai kerrostalo.		
4. Kuuntelee ja vastaa kysymyksiin. - Varautuu siihen, että hätäkeskuspäivystäjä haluaa keskustella myös autettavan kanssa.		
5. Toimii annettujen ohjeiden mukaan.		
6. Lopettaa puhelun saatuaan luvan, eikä käytä puhelinta muihin puheluihin auttamistilanteen aikana.		
7. Soittaa uudelleen hätänumeroon 112, jos autettavan tila muuttuu.		

Toimijan nimi _____

Tarkkailijan nimi _____

6. HÄTÄILMOITUS

Tarkkailulomakkeen seitsemän kohtaa noudattavat hätäilmoituksen toimintaohjetta. Kun olet tarkkailijana arvioimassa auttajan ensiaputaitoja, numeroi hänen tekemänsä toimenpiteet ruudukkoon siinä järjestyksessä, kun hän ne suorittaa. Jos suoritus on oikein, ovat ruudukkoon merkityt numerot samat kuin arviointilomakkeessa. Kohtaan - muita huomioita – voit kirjoittaa lisäohjeita toimijalle.

TOIMINTAMALLI

Auttaja

1. Tekee hätäilmoituksen heti, kun hän toteaa tai epäilee henkilön tarvitsevan ammattiapua. Soittaa itse, jos mahdollista, jotta välttyään välikäsiltä. Tietää, että matkapuhelimesta soitettaessa ei tarvitse valita suuntanumeroa.
2. Kertoo lyhyesti, mitä on tapahtunut.
3. Antaa tarkan osoitteen: kertoo kunnan, katuosoitteen ja kertoo onko kysymyksessä kerros- tai omakotitalo. Varautuu siihen, että hätäkeskus kysyy miten päästään sisään kerrostaloon, tehdasalueelle jne.
4. Kuuntelee hätäkeskuspäivystäjän ohjeita ja vastaa kysymyksiin. Toimii ohjeiden mukaisesti. Varautuu siihen, että päivystäjä haluaa keskustella myös autettavan kanssa.
5. Toimii annettujen ohjeiden mukaan. Huolehtii tarvittaessa opastuksesta ja siitä, että kulkureitti on selvä. Pitää puhelimen vapaana.
6. Lopettaa puhelun vasta luvan saatuaan.
7. Soittaa uudestaan hätäkeskukseen, mikäli autettavan tila olennaisesti muuttuu.

ETK:LLA JA ENSIAPURYHMÄLÄISELLÄ SUORITUS ON HYVÄKSYTTY, KUN KAIKKI KOHDAT OVAT OIKEIN.

Arvioinnin kriittiset kohdat muilla ryhmillä.

Auttaja osaa

- arvioida, tarvitaanko paikalle ammattiapua.
- soittaa 112.
- kertoa, mitä on tapahtunut ja missä on tapahtunut.
- toimia annettujen ohjeiden mukaisesti.

7. VIERASESINE HENGITYSTEISSÄ/AIKUINEN

Auttaja	Auttajan toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Tunnistaa nopeasti hätätilanteen.		
2. Lyö kämmenellä napakasti 5 kertaa autettavaa lapaluiden väliin. - Käskee yskimään. - Asettuu henkilön taakse ja taivuttaa ylävartaloa alaspäin.		
3. Soittaa hätänumeroon 112. - Soittaa itse tai pyytää toista henkilöä soittamaan.		
4. * Käyttää Heimlichin-otetta. - <u>Näyttää</u> kahden nyrkin otteen. - <u>Kertoo</u> tarkkailijalle nykäisytekniikan ja nykäisyjen määrän.		
5. <u>Kertoo</u> tarvittaessa jatkavansa vuorottelemalla 5 lyöntiä lapaluiden väliin, 5 nykäisyä ylävatsalle.		
6. <u>Kertoo</u> aloittavansa painelu-puhalluselvytyksen, jos henkilö menettää heräämättömäksi eikä hengitä normaalisti.		

Toimijan nimi _____

Tarkkailijan nimi _____

7. VIERASESINE HENGITYSTEISSÄ/AIKUINEN

Tarkkailulomakkeen kuusi kohtaa noudattavat Suomen Punaisen Ristin julkaisemia ensiapuohjeita tilanteessa, jossa aikuisella on vierasesine hengitysteissä.

Kun olet tarkkailijana arvioimassa toimijan (auttajan) ensiaputaitoja, numeroi hänen tekemänsä toimenpiteet ruudukkoon siinä järjestyksessä, kun hän ne suorittaa.

Jos suoritus on oikein, ovat ruudukkoon merkityt numerot samat kuin arviointilomakkeessa.

Kohtaan - muita huomioita – voit kirjoittaa lisäohjeita toimijalle.

TOIMINTAMALLI

Auttaja

1. Tunnistaa nopeasti oireet, kun hengitysteissä on vierasesine.
Henkilö on hätäntynyt, koska tuntee tukehtuvansa.
2. Taivuttaa autettavan ylävartaloa alaspäin tukien vartalosta. Lyö sen jälkeen kämmenellä napakasti 5 kertaa lapaluiden väliin.
3. Soittaa itse tai pyytää toista henkilöä soittamaan 112.
4. * Koska Heimlichin-otetta ei voida käyttää kuin tositilanteessa, auttaja kertoo kahden nyrkin otteen: Aseta takakautta toinen käsi nyrkissä autettavan pallean alle. Tartu nyrkkiin toisella kädellä. Nykäisee kahden nyrkin otteella taakse ja ylös. Toista nykäisyä tarvittaessa viisi kertaa.
5. Vuorottelee 5 lyöntiä lapaluiden väliin, 5 nykäisyä ylävatsalle.
6. Aloittaa painelu-puhalluselvytyksen rytmillä 30 painelua, 2 puhallusta (haluttaessa harjoituksessa / testissä elvytyssimulaattorilla), jos henkilö menee heräämättömäksi eikä hengitä normaalisti.

ETK:LLA JA ENSIAPURYHMÄLÄISELLÄ SUORITUS ON HYVÄKSYTTY, KUN KAIKKI KOHDAT OVAT OIKEIN.

Arvioinnin kriittiset kohdat muilla ryhmillä.

Auttaja tunnistaa hätätilanteen.

Auttaja osaa

- tunnistaa oireet, kun hengitysteissä on vierasesine.
- soittaa 112.
- lyönnit lapaluiden väliin, Heimlichin -otteen sekä aikuisen elvytyksen.

8. VIERASESINE HENGITYSTEISSÄ/ ALLE MURROSIKÄINEN

Auttaja	Auttajan toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Tunnistaa nopeasti hätätilanteen.		
2. Ottaa lapsen syliin ja pitää pään tasoa vartaloa alempana.		
3. Lyö kämmenellä 5 kertaa lapaluiden väliin. - Sovittaa lyönnit lapsen kokoon. - Jos kaksi auttajaa, niin tässä vaiheessa toinen auttaja soittaa 112.		
4. Soittaa hätänumeroon 112. - Soittaa itse tai pyytää toista henkilöä soittamaan.		
5. Käyttää Heimlichin-otetta, jos vierasesine ei irtoa. - <u>Näyttää</u> otteen. - <u>Kertoo</u> tarkkailijalle nykäisytekniikan ja nykäisyjen määrän lapsen koon mukaan.		
6. <u>Kertoo</u> jatkavansa tarvittaessa vuorottelemalla 5 lyöntiä lapaluiden väliin, 5 nykäisyä ylävatsalle / painelua rintakehällä.		
7. Aloittaa painelu-puhalluselvytyksen, jos lapsi - menee tajuttomaksi eikä hengitä normaalisti. - aloittaa elvytyksen 5 alkupuhalluksella.		

Toimijan nimi _____

Tarkkailijan nimi _____

8. VIERASESINE HENGITYSTEISSÄ/LAPSI, alle murrosikäinen

Tarkkailulomakkeen seitsemän kohtaa noudattavat Suomen Punaisen Ristin julkaisemia ensiapuohjeita tilanteessa, jossa alle murrosikäisellä lapsella on vierasesine hengitysteissä.

Kun olet tarkkailijana arvioimassa auttajan ensiaputaitoja, numeroi hänen tekemänsä toimenpiteet ruudukkoon siinä järjestyksessä, kun hän ne suorittaa.

Jos suoritus on oikein, ovat ruudukkoon merkityt numerot samat kuin arviointilomakkeessa.

Kohtaan - muita huomioita - voit kirjoittaa lisäohjeita toimijalle.

TOIMINTAMALLI

Auttaja

1. Tunnistaa nopeasti oireet, kun hengitysteissä on vieras esine.
Lapsi on hätäntynyt, koska tuntee tukehtuvansa.
2. Ottaa lapsen tukevasti syliin ja pitää pään tasoa vartaloa alempana.
(Huomioiden lapsen koon.)
3. Lyö kämmenellä 5 kertaa lapaluiden väliin. Sovittaa lyönnit lapsen kokoon.
Mikäli kaksi auttajaa, niin toinen soittaa tässä vaiheessa 112.
4. Yksin ollessa soittaa itse hätänumeroon 112.
5. * Koska Heimlichin-otetta ei voida käyttää kuin tositilanteessa, auttaja näyttää Heimlichin- otteen, kertoo nykäisytekniikan ja nykäisyjen määrän viisi (5) kertaa sekä rintakehän painelun.
6. * Vuorottelee 5 lyöntiä lapaluiden väliin, 5 nykäisyä ylävatsalle tai painelua rintakehällä lapsen koosta riippuen.
7. Aloittaa painelu-puhalluselvytyksen, jos lapsi menee heräämättömäksi, eikä hengitä normaalisti. Elvytysrytmi viiden alkupuhalluksen jälkeen on 30 painelua, 2 puhallusta.

ETK:LLA JA ENSIAPURYHMÄLÄISELLÄ SUORITUS ON HYVÄKSYTTY, KUN KAIKKI KOHDAT OVAT OIKEIN.

Arvioinnin kriittiset kohdat muilla ryhmillä.

Auttaja tunnistaa hätätilanteen.

Auttaja osaa

- tunnistaa oireet, kun hengitysteissä on vierasesine.
- soittaa lisäapua hätänumerosta 112.
- Heimlichin-otteen eri ikäiselle lapselle sekä alle murrosikäisen lapsen elvytyksen.

9. NÄKYVÄN VERENVUODON TYREHDYTTÄMINEN

Auttaja	Auttajan toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Tyrehdyttää verenvuodon. - Painaa vuotokohtaan tai pyytää autettavaa painamaan. - Ohjaa istumaan tai makuulle.		
2. Sitoo vuotokohdan tai jatkaa painamista. - Asettaa painesiteen. - Tarvittaessa painaa siteen päältä.		
3. Soittaa 112, jos arvioi tilanteen sitä vaativan. - Soittaa itse (kaiutin tilanteen mukaan) tai pyytää toista henkilöä soittamaan.		
4. Huolehtii loukkaantuneen jatkohoitoon. - Seuraa loukkaantuneen tilaa. - Tarkkailee hengitystä ja verenkiertoa.		
5. Huolehtii sokin oireenmukaisesta ensiavusta. - Asettaa istumaan ja sitten makuulle. - Suojaa kylmältä peittelemällä autettavan ja eristämällä kylmästä alustasta. - Rauhoittaa ja keskustelee loukkaantuneen kanssa. - Kertoo, että lisäapu on tulossa.		

Toimijan nimi _____

Tarkkailijan nimi _____

9. NÄKYVÄN VERENVUODON TYREHDYTTÄMINEN

Tarkkailulomakkeen viisi kohtaa noudattavat Suomen Punaisen Ristin julkaisemia ensiapuohjeita näkyvässä verenvuototilanteessa. Kun olet tarkkailijana arvioimassa toimijan (auttajan) ensiaputaitoja, numeroi hänen tekemänsä toimenpiteet ruudukkoon siinä järjestyksessä, kun hän ne suorittaa.

Jos suoritus on oikein, ovat ruudukkoon merkityt numerot samat kuin arviointilomakkeessa.

Kohtaan - muita huomioita – voit kirjoittaa lisäohjeita toimijalle.

TOIMINTAMALLI

Auttaja

1. Tyrehdyttää verenvuodon: Painaa tai pyytää autettavan painamaan vuotokohtaa sormilla, kämmenellä tai panemalla vuotokohdan päälle esimerkiksi vaatteen, ennen kuin alkaa painaa. Ohjaa henkilön istumaan tai makuulle. Hän voi käyttää myös suojakäsineitä aikaa hukkaamatta.
2. Sitoo vuotokohdan tyrehdyttävällä, suojaavalla ja vammaa tukevalla siteellä. Asettaa tarvittaessa haavalle painesiteen.
3. Soittaa 112, jos arvioi tilanteen sitä vaativan. Soittaa itse tai pyytää toista henkilöä soittamaan.
4. Huolehtii loukkaantuneen jatkohoitoon: Seuraa hänen tilaansa, tarkkailee hengitystä ja verenkiertoa, seuraa sykettä.
5. Osaa epäillä sokin oireita ja huolehtii sokin oireenmukaisesta ensiavusta: Ohjaa makuulle, suojaa kylmältä peittelemällä ja eristämällä kylmästä alustasta, rauhoittaa ja keskustelee loukkaantuneen kanssa. Kertoo, että apu on tulossa.

ETK:LLA JA ENSIAPURYHMÄLÄISELLÄ SUORITUS ON HYVÄKSYTTY, KUN KAIKKI KOHDAT OVAT OIKEIN.

Arvioinnin kriittiset kohdat muilla ryhmillä.

Auttaja tunnistaa hätätilanteen.

Auttaja osaa

- tyrehdyttää verenvuodon vuotokohtaa painamalla.
- asettaa runsaasti vertavuotavan henkilön makuulle.
- arvioida ammattiavun tarpeen.
- sokin oireenmukaisen ensiavun.

10. PPE-D/AIKUINEN (YKSI AUTTAJA)

Auttaja	Auttajan toiminta-järjestys	Muita huomioita
1. Selvittää, onko henkilö herätettävissä. - Puhuttelee äänekkäästi ja ravistelee.		
2. Soittaa lisäapua hätänumerosta 112. - Soittaa itse. Laittaa puhelimen kaiutintoiminnoille.		
3. Avaa hengitystiet. - Päätä ojentamalla ja leukaa nostamalla.		
4. Tarkistaa, onko hengitys normaalia. - Tunnustelee poskella tuntuuko ilman virtaus. - Katsoo nouseeko rintakehä. - Kuuntelee hengityksen ääntä.		
5. Noutaa defibrillaattorin, joka on kohtuullisen lähellä.		
6. Kytkee laitteeseen virran ja toimii laitteen ohjeiden mukaisesti.		
7. Antaa iskun laitteen niin neuvoessa.		
8. Aloittaa paineluvyötyksen heti, kun laite sen mahdollistaa. - Löytää oikean painelupaikan. - Varmistaa käsien paineluasennon.		
9. Painelee 30 kertaa rintakehän keskeltä, rintalastan alaosasta. - Painelee mäntämaisella liikkeellä. - Painelee syketaajuudella vähintään 100 krt ei yli 120 krt/min. - Painelee syvyydellä 5-6 cm. - Laskee painelujen määrän ääneen.		
10. Avaa hengitystiet. - Päätä ojentamalla ja leukaa nostamalla.		
11. Puhalttaa 2 kertaa ilmaa keuhkoihin. - Sulkee sieraimet etusormella ja peukalolla. - Asettaa oman suunsa tiiviisti henkilön suulle. - Puhalttaa rauhallisesti. - Seuraa rintakehän liikettä. - Puhallussarja saa kestää 5 sekuntia.		
12. Jatkaa painelu- ja puhalluselvitystä rytmillä 30 painelua, 2 puhallusta 2 minuuttia, kunnes - laite analysoi rytmin ja neuvoa, miten jatketaan. - Vastuu siirtyy ammattihenkilölle tai hengitys palautuu. Jatkaa elvytystä oikealla rytmillä ilman taukoja. Jatkaa elvytystä oikealla painelu- puhallustekniikalla.		

Toimijan nimi _____

Tarkkailijan nimi _____

11. PPE-D/AIKUINEN (KAKSI AUTTAJAA)

Auttaja A	Auttaja B	Auttajan toiminta-järjestys	Muuta
1. Selvittää, onko henkilö herätettävissä. - Puhuttelee äänekkäästi ja ravistelee.	1. B soittaa 112, koska autettava ei herää. Soitettuaan jättää puhelimen kaiuttimelle.		
2. Tarkistaa, onko hengitys normaalia. - Avaa hengitystiet päätä ojentamalla ja leukaa nostamalla. - Tunnustelee poskella tuntuuko ilman virtaus. - Katsoo nouseeko rintakehä. - Kuuntelee hengityksen ääntä.	2. Noutaa defibrillaattorin ja kytkee siihen virran.		
3. Aloittaa paineluelvytyksen. - Löytää oikean painelupaikan. - Painelee syketaajuudella vähintään 100 krt ei yli 120 krt / min. - Painelee syvyydellä 5-6 cm. - Laskee painelujen määrän ääneen.	3. Toimii laitteen ohjeiden mukaan ja ohjaa auttajaa A.		
4. Puhalttaa 2 kertaa ilmaa keuhkoihin. - Avaa hengitystiet. - Sulkee sieraimet etusormella ja peukalolla. - Asettaa oman suunsa tiiviisti henkilön suulle.	4. Asettaa elektrodit oikein paljaalle rintakehälle.		
5. Toteuttaa tauotta PPE:tä auttajan B ohjeiden mukaan.	5. Laite analysoi rytmin. - jos laite käskee, B käskee auttajaa A keskeyttämään elvytyksen analysoinnin ajaksi.		
6. Auttaja A keskeyttää PPE:n iskun ajaksi.	6. Laite suosittelee iskua.		
7. Auttaja A ei koske autettavaan.	7. Antaa iskun ja varmistaa, ettei kukaan koske autettavaan.		
8. Aloittaa paineluelvytyksen heti, kun laite sen mahdollista ja B antaa luvan.	8. Laite antaa luvan koskea autettavaan.		
9. PPE jatkuu 2 min tauotta rytmin analysointiin.	9. B ilmoittaa laitteen ohjeen mukaan 2 min kuluttua rytmin analysoinnista.		
10. A siirtyy analysoinnin jälkeen "tauokoon".	10. B neuvoo A:ta laitteen ohjeiden mukaan ja aloittaa tarvittaessa PPE:n, antaa iskun jne.		
11. PPE-D jatkuu laitteen ohjeiden mukaan tauotta. PPE vuoroja vaihdetaan 2 min välein.			